

Parti Katalin

Nekünk München kell?

Recenzió Póczik Szilveszter Az iszlám forradalom.

**Négy műhelytanulmány a radikális iszlámról című
könyvéről**

Is It Munich We Want?

Review of Szilveszter Póczik's Book Entitled

“Muslim Revolution.

Four Studies on Radical Islam”

Összefoglalás

Póczik Szilveszter könyve négy tanulmányban foglalja össze az iszlám vallás alaptanait, modernizációs törekvéseit. A tanulmányok önállóan is megállják a helyüket, ugyanakkor egymást kiegészítve teljes képet adnak az iszlám ideológia „Nyugat-ellenességben” megnyilvánuló formáiról és a nagy ellenfél, a „Nyugat” sikertelen lépéseiről a kulturális szakadékok áthidalására. A témával foglalkozó szakemberek és laikusok is haszonnal és élvezettel forgathatják a művet.

Summary

Szilveszter Póczik's recent book sum-

marizes the fundamentals of Islam, and its endeavours at renewed. Although the four studies are also perfect to read as separate essays, they make an integrated body if read in order, putting the pieces of a puzzle of Islamic culture and political consequences together. The reader is given an explanation for Islam's anti-western politics and views, and presented with the unsuccessful strategies and steps taken by the great opponent, the West, to bridge cultural differences. The book is a useful and entertaining reading not only for experts but also for interested amateurs.

PARTI KATALIN PhD, az Országos Kriminológiai Intézet főmunkatársa
(parti@okri.hu). A recenzió 2012 nyarán készült.

Könyvvilág

Az izraeli sajtó hetek óta hangos a 30. olimpiai játékok megnyitójának programjától. Az izraeliek amiatt emelik fel a szavukat, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság a mai napig nem talált alkalmat arra, hogy egyperces néma felállással emlékezzen meg a 11 izraeli sportoló 40 évvel ezelőtti meggyilkolásáról. A hivatalos kommentek arról szólnak, hogy az esemény nem lenne „szalonképes” egy olimpia megnyitójához, illetve a NOB elhatárolja magát mindenféle politikai színezetű eseménytől – még ha az egy, a játékok történetében példátlanul tragikus eseményhez fűződik is. Bennfentes közlések szerint azonban valójában nem ez akadályozza a NOB-ot a megemlékezésben. (Tudvalevő, hogy a gyászperc nem maradt el olyan, „tragikus és politikai” eseményekkel kapcsolatban, mint a boszniai háború áldozatai vagy szeptember 11.) Az egyik meggyilkolt sportoló özvegye nyilvánosságra hozta, hogy Jacques Rogge, a NOB elnöke, az olimpiai játékok házigazdája bizalmasan bevallotta, a megemlékezés esetén egy, 46 arab és moszlim államból álló érdekkör blokkolná az olimpia – de legalábbis a megnyitó ünnepség – hazai közvetítését.¹ Mindeközben, a nyitóünnepség alatt, az olimpiai park előtt a londoni moszlim közösség egyik vezéralakja által szervezett tüntetés zajlik, amelyet az iszlám nevében, az „ördögi” játékok ellen tartanak.²

Mi okozza az iszlám és a keresztény világ ekkora mértékű szembenállását? Célja-e az iszlámnak a nyugati világ, az imperializmus elpusztítása, de legalábbis igába hajtása? Megengedett-e a civil lakosság feláldozása az iszlám ideológia szerint, a tanok terjesztése érdekében? Mindezekre a kérdésekre a történelem során felbukkanó és meghatározó szerepet játszó ala-

kok és tanaik bemutatásával Póczik Szilveszter kimerítő válaszokat ad. Ahogy egyebek mellett arra is, milyen viszony fűzi az iszlámot a nyugati modernitáshoz és technikai fejlődéshez.

Az utolsó hárem: Twitter, Facebook és az arab tavasz. 2011 januárjától májusáig mindannyian végigkísérhettük az „arab tavasz” elnevezés alá sűrített megmozdulásokat, amikor az arab és moszlim országok lakossága fellázadt az évszázados diktatórikus államberendezkedés ellen. A dolog iróniája, hogy a megmozdulások megszervezésében épp a technikai fejlődésnek volt nagy szerepe, annak a technikai fejlődésnek, amelyet az iszlám egyébként – az olimpiai játékokhoz hasonlóan – „ördöginek” tart. A tunéziai, algériai, jordániai utcai forrongások után a Tahrir téri megmozdulássorozatot már egyértelműen az internetes közösségi oldalak segítségével sikerült megszervezni. Az iszlám tanítókat ugyanakkor felháborítja a nyugati modernizációs folyamatok romboló hatása. A szerző azonban rámutat arra, hogy önmagában elnagyolt, sztereotipikus gondolat az iszlám tanokat a nyugati gazdasági és technikai vívmányok egyértelmű elutasításával vádolni. A legnagyobb moszlim gondolkodók éppen hogy nem vetették el az „imperialista” gazdaság vívmányait, éppen ellenkezőleg: az oktatási rendszer és a gazdaság felzárkóztatásával kívánták megreformálni az iszlámot. Szerintük ugyanis a kereszténységtől való *hatalomátvitel* eszköze elsősorban a társadalomban tapasztalt egyenlőtlenségi gondok megoldása. Ezt pedig, vagyis a nagy néptömegek nyomorból való kiemelését és felvilágosítását a nyugati típusú oktatási modell átvételével, valamint gazdasági nyitással képelték el.

Könyvvilág

Szent szív: A vallási kulturális hittételek funkciója. Az arab tavasz azonban nemcsak a totális diktatúrák elleni fellépést jelentette, hanem magával hozott olyan kisebb, addig jobbra elszigetelt kezdeményezéseket is, mint amilyen a szaúdi nők autóvezetésért való kiállása. A tiltakozás, amelyben a szaúdi nők a női vezetés tilalmának feloldását kérték a törvényhozástól, 2011-ben hatalmas nemzetközi figyelmet kapott. Az ellene felhozott, tradicionális gondolkodás szerint az önálló autóvezetés engedélyezése a hagyományos erkölcsiség fellazulásának – ezzel együtt a szexuális szabadságnak, a prostitúciónak és a homoszexualitásnak az elburjánzásához vezetne.³ A szerző a Moszlim Testvériség mozgalmának – harmadik fejezetben történő – bemutatásával megvilágítja ezeknek a látszólag kis súlyú eseményeknek az iszlám hittételeiben gyökerező fontosságát. A könyv harmadik fejezete bemutatja a Moszlim Testvériség mozgalmának létrejöttét. Az iszlám nem áll meg a vallási-kulturális és politikai rendszer alapjainak lerakásánál: amellet, hogy népgazdasági rendszer, egyben erkölcsi-spirituális rendszer is, amely részleteiben lefelé haladva aprólékosan meghatározza a társadalmi mikrostruktúrák szabályait is. A hagyományokhoz ragaszkodás egyben az iszlám középút és az erkölcsi módszertan megfogalmazása, amely a legkisebb egységre, az egyénre is szigorú szabályokat ró. Az állam egyben a közösség akaratának kifejezése, melynek szabályait a közösség maga alkotja. A hagyományokhoz mint közös szabályrendszerhez ragaszkodás tehát egyben a rendszer megszilárdításának funkcióját tölti be.

Tudatlan tündérek: Amit nem ismert fel a Nyugat. A szeptember 11-i terrorista me-

rényletek után az USA kormányzatának nem sikerült megértenie, hogy katonai, megtorló akciókkal nem érheti el az iszlám terroristaszervezetek leszerelését. Ennek következményeként 2003-ban – elhibázott lépésként – az iszlám térség katonai inváziója mellett döntött. Póczik világos logikával vezeti le, miként könyvelheti el az iszlám világ az ellene irányzott sikeres, valamint sikertelen támadásokat és leszámolásokat egyaránt az *ideológia* erősítésének. Az iszlám vallási-kulturális bázisú „progresszív tradicionalizmusa” a gyarmati felszabadításra irányuló mozgalmakkal összefonódva fokozatosan a „Nyugat” ellen fordult, és napjainkra az iszlám társadalmi gondolkodás fősodrába került. Ezt a tendenciát a Nyugat is észlelte; hiszen elég, ha csak a Póczik által kimerítő jelleggel ismertett bevándorlási mérlegre pillantunk. E szerint például Franciaország lakosságának mintegy 15%-át 2050-re a moszlim bevándorlók teszik majd ki. De bármennyire is fontosak a gazdaság szempontjából, a bevándorlók alacsony társadalmi presztízse továbbra is megmarad: családjaik generációkon keresztül kénytelenek külvárosi gettóban élni.

Törökfürdő: A bevándorlás szükségszerűsége. A szerző azonban megvilágítja azt is, hogy fölösleges és hiábavaló lenne e fent ismertett tendencia elleni védekezés. Ahogy a bevándorlók szükségessége a munkaerő-utánpótláshoz, úgy az is megállapítható, hogy a már eddig is jelentős társadalmi erőre szert tevő bevándorló kisebbség milyen nagy gazdasági befolyásoló erővel bír. A szerző többek között eljátszik a gondolattal, hogy Törökország uniós csatlakozásának megváltása milyen hatást váltana ki a Németországban élő jelentős számú török vendégmunkás-kontingensből. Eszmefuttatásába olyan aktualitásokat is beilleszt,

Könyvvilág

mint a Franciaországban 2009-ben kipattant „fejkendővita”, amely valójában egy erősödő eszmeáramlat visszaszorítására tett – mint azóta kiderült, alkalmatlan – kísérlet volt. Az iszlám ideológia erősítése felé hat ugyanakkor az elítélt Nyugat által Izrael mint önálló állam létrehozása, amely kézenfekvően vonta maga után az iszlám Szent Föld visszaszerzéséért kirobbanó véres harcait. A harcok – legyenek bármilyen kimenetelűek, tegyék bár győztessé vagy mártírrá a moszlim harcosokat – garantálják az ideológiai sikert és az iszlám további erősödését. Póczik részletgazdag bizonyítékok segítségével mutatja be az iszlám ideológia totalitárius államokkal való rokonságát, valamint azt, miért lehet ennyire népszerű az iszlám vallás az évszázadokon át mesterségesen elszigetelt, gazdaságilag elmaradott régiókban. Az iszlám világban összefonódik a biblikus világ a modern totalitárius ideológiákkal – amelyet a szerző „prófétikus totalitarizmusnak” nevez –, amely, a társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetésére való radikális törekvéssel, az iszlám hitet nem követők következetes megbélyegzésével és a tökéletes állam eléréséért folytatott harc kinyilvánításával kísérteties hasonlóságokat mutat mind a fasiszta, mind a kommunista eszmerendszerekkel.

Kézenfekvő kriminalitás. A szerző amellett, hogy történészszemmel nézi az eseményeket, nem tagadhatja le kriminológus voltát sem: ahogy a nemzetközi migrációnak az Európai Unióra tett hatását egy korábbi művében már részletesen bemutatta,⁴ most az iszlám bevándorlók szemszögéből világítja meg a bevándorlás elkerülhetetlenségét. A muszlim országok bevándorlói már jó ideje megvetették lábukat a fejlett Nyugat társadalmában – így Nyugat-Európában és az

Egyesült Államokban is –, ám a velük szembeni folytonos bizalmatlanságnak is köszönhető az iszlám ideológia terjeszkedésének egyre agresszívabbá válása. A muszlim bevándorlókra a fejlett gazdaságoknak nagy szüksége van, hiszen ők biztosítják a gazdaság szinten tartásához szükséges fiatal és képzett munkaerőt – ami a befogadó országok előregedő társadalmában fogyatkozóban van. Ugyanakkor a bevándorlókkal szemben lépten-nyomon kimutatható a diszkrimináció – kevesebb fizetésért végznek el ugyanolyan munkát, nagyvárosi gettókba kényszerülnek, ahol az életszínvonal alacsonyabb, a kriminalitás pedig nagyobb, ebből a körből pedig még a sokadik bevándorlógenerációnak is nehéz kitörnie. Ahogy az olimpiai falunak otthont adó Kelet-London is a legszegényebb fővárosi régiók közé tartozik, ahol London legnagyobb muszlim közössége él, szükséglakásokban. A terület kriminális fertőzöttségére jellemző, hogy innen származik a 9/11 óta terrorista összeesküvés miatt perbe fogott és elítélt londoni muszlim.

Nekünk München kell. A karizmatikus vezér, Oszama Bin Laden kiáltványában előre jelezte az iszlám „hadszintér” fejlett világra való kiterjesztését, amit szeptember 11., majd a madridi és londoni merényletek hamarosan követtek is. A nemzetközi terrorizmus ugyanakkor olyan háború, amelynek sem vesztese, sem győztese nincs, de fegyverszünet sem lehetséges, nincs jól beazonosítható ellenség és hadszintér, nincsenek szabályok. Ha a Nyugat hamarosan nem érti meg az iszlám által diktált „feltételeket”, akkor könnyen folytatódhatnak a fejlett világ elleni terrorcselekmények.

A szemközti ablak. A könyv négy kiseszréjében a szerző felnyitja az olvasó sze-

mét. Olyan puzzledarabokat rak össze utólag magától értetődő egésszé, amelyek mindvégig ott heverték a világ dolgai iránt érdeklődő olvasó szeme előtt. Póczik Szilveszter vette a fáradságot, hogy aprólékos munkával feltárja és összeillessze a történelem részletének darabkáit, majd egy olvasmányos műben elének tárja azt.

A könyvismertető Ferzan Özpetek, Európa híres török „vendégmunkása” filmjeinek címét rejti. Egyben felhívja a figyelmet arra, milyen fontos az egymás mellett élő kultúrák üzeneteinek kölcsönös megértése és elfogadása.

(Póczik Szilveszter: Az iszlám forradalom. Négy műhelytanulmány a radikális iszlámról. Publikon Kiadó, Pécs, 2011, 291 oldal.)

Jegyzetek

¹ Tzvi Ben Gedalyahu: *Muslims Barred IOC from Honoring Murdered Israelis*. Israel National News, 2012. július 17. www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/157926#.UBPWJmGdB6 (Letöltés: 2012. július 28.)

² Elad Benari: *British Islamists Call Off Protest Against 'Evil' Olympic Games*. Israel National News, 2012. július 28. www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/158353#.UBPfpWGdB68 (Letöltés: 2012. július 28.)

³ Sebastian Usher: *'End of virginity' if women drive – Saudi cleric warns*. BBC News, 2011. december 2. www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16011926 (Letöltés: 2012. július 28.)

⁴ *Nemzetközi migráció, nemzetközi kockázatok*. Szerk.: Póczik Szilveszter, Dunavögyi Szilveszter, HVG-Orac, Budapest, 2008.